

Elaludt egy klub

A klubélet magában hordja az örök változást, azt is, hogy egyszer jól megy, aztán egy darabig csak él. Ahhoz is hozzá kellett szoknia a közművelődésnek, hogy egy klub megszűnik, de a tapasztalatokat akkor is össze kell gyűjtenünk, ha ezt is a változás törvényszerű velejárójának tekintjük. Hátha kiderül, milyen hibát kell elkerülnünk a következő próbálkozásnál.

Balástya ifjúsági klubja a híresek közül való. Tudták róla szinte az egész országban, és messziről jött vendégeik is igazolták, hogy figyelnek is rá. Négyeszer nyerte el a kiváló klub címet, nemrég ünnepelte főnnyelállításának 10. évfordulóját, szeptemberben pedig bejelentették hivatalosan is egyik KISZ-gyűlésen — hogy megszűnik. Elt téhát tíz évet. Arra számítottak, zajos ellenzés követi majd a bejelentést, titokban azt remélték, sikerül majd annyira fölborzolniuk a kedélyeket, hogy erős kontraktént lesz klub megint. Nem sikerült. Kiss István, a művelődé-

si ház igazgatója, Nagy Erzsébet, a klubban, a klubbal együtt működő KISZ-alapszervezet titkára és Bitó Zoltán, a községi KISZ-bizottság titkára teljes egyetértésben mondja, nagy kár érte. Nehéz lenne elősorolni, mit jelentett tíz éven keresztül összesen 132 balástyai fiatalnak, hogy hajdanában szívós társadalmi munkával klubot építettek. Olyan alkotó közösséget, amelyik sokféle alkalmat kínált az egyéniség teljes kibontakoztatásához. Olyan művelődési lehetőséget, amelyinél igen ritkán találkozhatnak a fiatalok. Kinek az érdeme a tíz év? A klubvezetőket név szerint is érdemes említeni, de hozzá kell tennünk, a legnagyobb jó szándékkal sem mentek volna semmire, ha az egész klub teljes akarásal nem állt volna mellettük. Rác Ferenc, Horváth András, Vetró István és Kiss László neve után rögtön mondanunk kell: amíg fiatalok voltak. Rác Ferenc azóta tanácselnök — és tagadni sem lehet, hogy közéleti szerepére a klubban készült föl —, Vetró István

gépszerező volt akkor, művezető most és a községi pártvezetőség tagja. Mind a négy klubvezető dicsekedhet azzal, hogy az ő működése alatt is kiváló lett vagy maradt a balástyai klub. Említeni kellene — sőt, sokat beszélni róla — a klub tervezőjét, Csányi Imrét és a hozzá hasonló, valami jót, az addiginál mindig jobbat akaró társát, de szeretnénk, ha mégsem a történetét kellene megírunk ennek a klubnak. Ha folytatni tudnák ott, ahol abbahagyták.

Az a legnagyobb gond, hogy ott folytatni egyelőre nem lehet. Nincs érdeklődő fiatal? Fiatal van, mondják a régiek, de ők már nem olyanok. Autóval járnak, egyik bálból a másikba, bandáznak, tíz ujjuk közt elpernegnek fiatalságuk legszébb éveit anélkül, hogy szellemi gyarapodásukra gondot fordítanának. Szigorú az ítélet. Idejét múlta fogalom lenne Balástyan az enyémáshoz kötődés, az együtt dolgozás és az együtt boldogulás? Elhinni is nehéz.

Más a mai fiatal, mint a tíz évvel előbbi, hiszen mások a körülmények. A jobb mód józan számítással azonban csak azt jelentheti, hogy legyünk különbek is, éljünk minden olyan lehetőséggel, amivel a régebbieket nem elhették. De javunkra, gyarapodásunkra, ne pedig üres időtöltésre, vagy egyenesen kárunkra. Mert a kocsmázás is szóba kerül azoknál a fiataloknál, akiknek mi inkább a szellemi fölemelkedést, emberségük kiteljesedését szeretjük emlegetni.

Hol kellene az elsőt lépni az újrakezdés érdekében? Nyilván a mai fiatalok között. Bizonyára hiú álom azt remélni, hogy összeáll megint egy csapat, és rögtön kiváló klubot teremt újra. Talán említenünk sem kell követendő példaként a régit, hiszen a mai fiataloknak nem tízéves álmaik vannak, és az sem biztos, hogy egyetlen ifjúsági klub minden fiatal kedve szerint való lehet.

Olyan elfoglaltságot keresnek a mai fiatalok — hallom beszélgetés közben —, amely nem föltételezi a társaságot, inkább kizárja. Hetekig, hónapokig szervezték annak idején, hogy Veres Péter, vagy más neves ember megforduljon a klubban, érte mentek, hazavitték, és ami közte történt, holtilag tartó élmény — a mostaniaknak, úgy tűnik, elég, ha hatalmas kutyáikkal végigsétálnak a falun. Most jutott volna a kutyadivat Balástyára? Ezt a ruhát máshol már levetették, fáziskészen vannak, akik így akarnak fene-modernnek lenni.

Közről ismertem a régi klubot, nagyszerűsége éppen abban volt, hogy nem rendkívüli dolgokat akart, tehát nem pózból működött. Soha nem tett úgy, mintha jól dolgozna, csak egyszerűen dolgozott. A benne levők kedvére és hasznára. Ez az, amit követni lehet. Újra másolni azt, amit az előzők csináltak, már pói lenne. A mai fiatal mai igényét kellene jól ismernie valakinek, aki vállalni merné, hogy néhány társával olyat is csinálnak szabad idejükben, amivel nemcsak az idő telik. Mozdulni kellene!

Horváth Dezső

Bírság a levegő szennyezéséért

A vállalatok, ipartelemek az idén fizetnek először bírságot a levegő szennyezéséért, ha a szennyező forrásnál vett minták szerint túllépték a megengedett szintet, az úgynevezett emissziós normát.

A fővárosi és a megyei tanácsok összesen 11 000 légszennyező forrás normáját határozták meg. Az Országos Levegőtisztaságvédelmi Bizottság titkárságának számításai szerint az első évi bírság értéke várhatóan mintegy 150 millió forint, amit jövő év márciusáig kell befizetniük a légszennyezőknek. (MTI)

Automatikus vízügyi adatgyűjtő

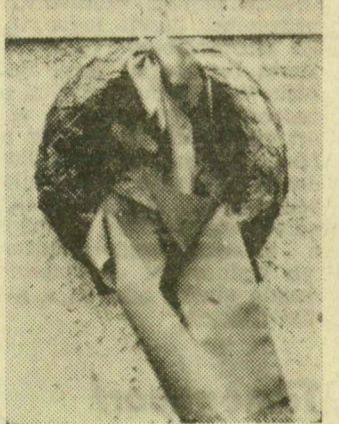
A Csepel-sziget északi csúcsánál, a Középdunavölgyi Vízügyi Igazgatóság telepén pénteken adta át Vincze József, az Országos Vízügyi Hivatal elnökhelyettese a Zagyva és a Tarna vízgyűjtőjében kiépített automatikus vízügyi adatgyűjtő állomásainak hálózatát és távvezérlő központját. A csaknem 5700 négyzetkilométer vízgyűjtőterületre telepített 18 automatikus állomásnak mintegy 100 mérőműszere naponta 6000—8000 adatot gyűjt össze és továbbítja a központba a csapadékról, a talaj nedvességéről, a hőmérsékletről, a folyók vízállásáról és a hőreteg víztartalmáról.

Emlékezés Rózsa Ferencre

Hetven évvel ezelőtt, 1906. december 4-én született és 36 éves korában, 1942 júniusában halt mártírhalt Rózsa Ferenc, a Kommunista Magyarországi Pártja Központi Bizottságának titkára, az illegális Szabad Nép első szerkesztője.

A kiváló kommunista, a művelt, széles látókörű építész-mérnök, aki már a szülők családjában is haladó szellemben nevelkedett, fiatalon ismerkedett meg a weimari Németországban a kommunista mozgalommal, s kötelezte el magát vele egy életre. Hazatérése után a legváltozatosabb munkaterületeken dolgozott: volt építész-mérnök, kocsikísérő és gyakran alkalmi munkás. Mindez nagy iskola volt számára, hiszen közvetlen közelről ismerhette meg a munkások gondolkodását, gondjait, bajait. Már gyermekkorában nagy hatással volt rá bátyja, Richárd; ő kapcsolta be később itthon a KMP munkájába is. Nagy ambícióval vett részt a pártépítésben, s 1938-ban több társával együtt őt bízták meg a KMP újjászervezésével.

A második világháború kitörése utáni súlyos helyzetben Rózsa Ferenc elvi tisztánlátása, szilárd meggyőződése a népfront és a munkásegység politikájának helyességében és sikerében nagy szerepet játszott abban, hogy a KMP „az árral szemben úszva” és képes volt politikai befolyását nemcsak megtartani, hanem növelni is. A pártvezetés feladatai mellé 1942-ben vállalta az illegális központi pártlap, a Szabad Nép szerkesztését; a lap nagy szere-

pet töltött be az 1942. március 15-i antifasiszta tüntetés előkészítésében, szervezésében is. Amikor 1942. június 1-én — tíz évi illegális munka után — elfogták, hű maradt a párthoz, elveihez és önmagához. Kommunistaént élt és úgy is halt meg.

Tegnap délelőtt a megyében dolgozó újságírók küldöttje koszorút helyezett el Újszegen, a Rózsa Ferenc sugárt első háza falán levő emléktáblán.

Az embertelenség áldozatainak

Jama

Az újvidéki szerb színház vendégjátéka

A tömegsír képi látványa

„A sötét árnyak közül, melyek az ember nevét elhomályosítják, a legsötétebb az embertelenség. A legiesztöbb embertelenség pedig az erőszak, melyet azokon követnek el, akiket az emberek között mesterségesen és erőszakkal teremtett különbségek ártatlanul megfosztottak emberi jogaiktól. Goran ezek ellen emelt szót. És azok ölték meg, akik ennek az embertelenségnek a nyomán haladtak.” Így nyilatkozott a komponista, Nikola Hercigonja a mártírhaltalt kortársáról: Ivan Goran Kovačevićről. Aki a népfel-szabadító harcokban maga is részt vett, partizánok között írta meg az embertelenség áldozatainak himnuszát, a Jamát, s aki tragikus módon maga is osztozott hőseinek sorsában: a jugoszláviai harcok során 1943-ban meggyilkolták a csetnikek.

Három évtizeddel később, 1973 nyarán, a belgrádi rádióban hangzott föl először az oratórium, melyet Hercigonja Kovačević költeményére komponált, tavaly májusban pedig az Újvidéki Szerb Nemzeti Színház alkotói kollektívája (Dejan Miladinović rendező, Mileta Lesković diszlettervező, Jasna Petrović jelmeztervező és Zsarko Milenković koreográfus) szcenikai játékkal fölérősítve színpadi oratórium formájában mutatta be a Jamát Újvidéken. Ezzel a változattal vendégszerepelt a szerb színház balett-, ének- és zenekara két este Szegeden, a színházban. A Jama

— magyar fordításban A tömegsír — szenvedélyesen igényli ezt a képi többletet. A tömeghalál döbbenetes vízióját fölfestő zenéje a szürke leplekbe bújtatott, maszkot viselő, szaggatott koreográfiai mozgásokat végző színpadszereplőivel az embertelenség szörnyű kataklizmájának látomását nyújtják. Méltó emlékműve ez a faszizmus áldozatainak, Jugoszlávia felszabadulásának nemzeti ünnepén.

A sziklásir boitozatos jelzések között — aktív fényjátékkal — árnyszerű alakok népesítik be a színpadot, melynek platóján fölfújható-leengedhető, félkörívben kialakított gumimatrac enged lélegző hullámzást az erupatív látványoknak. A karmester Miodrag Janoski vezetésével megrázó erejű előadásban volt része a közönségnek, s a szolistas között ismét találkozhattunk régi ismerőseinkkel, Németh Rudolfal, Vladan Cvejićcsel. A további énekes és prózai szolistasok Irena Dvorsir-Matanović, Jelena Jecsmenica, Dusan Baltics, illetve Zlata Djurics, Mirko Petković és Toma Jovanović voltak. Az eligazító műsorfüzetből — ahol egyebek között Vjekoslav Africs írja le Kovačević életútját és költeményének a Jamának utóéletét — azért hiányoltuk magat a szöveget, vagy legalábbis egy részletét, hiszen a nyelvi nehézség miatt a publikum csak a látványra és a zenére hagyatkozhatott.

N. L.

Közigazgatási területrendezések

Tanácsülés Vásárhelyen. Szentesen és Bokrosan — Atkasziget Szegedhez kerül

Rendkívüli tanácsulást tartottak tegnap Vásárhelyen, dr. Csatorjai Antal tanácselnök elnöklétével. Az ülésen részt vett Kovács Imre, a Csongrád megyei tanács elnökének általános helyettese, Dobai József, a városi pártbizottság titkára, és Csontos Mihály, Mártély községi tanácselnöke. A testület napirendi témája a tanács-hálózat korszerűsítése, és közigazgatási területrendezés volt. Elsőként Atkasziget területének Szeged megyei várossal történő csatolásáról döntött a tanács. A terület átcsatolását többek között indokolta tette, hogy Szeged jelentős városfejlesztési feladatainak nagy részét a meg-levő területen már nem képes végrehajtani. Megnövekedett lakosságának főként a pihenéshez, a szabad idő hasznos eltöltéséhez szükséges körülményeket Szeged határain belül nem sikerült

teljes mértékben biztosítani. Ezt a gondot oldja meg az 575 hektárnyi területű Atkasziget átcsatolása. Az elgondolás összhangban áll az idegenforgalmi, természet- és tájvédelmi törekvések megvalósításával is.

Város környéki községgé nyilvánítását kérte Mártély. A következőkben arról döntött a testület. Tekintve, hogy Mártély Vásárhely külterületéből képződött község, és a várostól mindössze 10 kilométerre fekszik, szoros társadalmi és gazdasági kötődése van Vásárhelyhez. Jelentős a községből a városba dolgozni járó lakosok száma. Az ottani üdülőterület fejlesztési megfontolásból már korábban Vásárhelyhez csatolták. Maga a község azonban a szentesi járáshoz tartozott. Ezt az el-mentmondást feloldandóan vé-tődött fel, hogy Mártélyt — önállóságának fenntartásával

— város környéki községgé nyilvánítsák a jövő év áprilisától. Ezt a döntést a már felsorolt indokok mellett földrajzi és közlekedési szempontok is diktálják: a lakosság ezentúl államigazgatási ügyeinek egy részét a közelebbi Vásárhelyen intézheti.

A tanács mindkét előterjesztést egyhangúlag elfogadta.

Tegnap ülést tartott a szentesi városi tanács, Csorba György tanácselnök elnöklétével. Az ülésen többek között részt vettek Szabó G. László, a megyei tanács elnökhelyettese és Czifra Pál, a megyei pártbizottság-munkatársa. A napirendek között szerepelt két község Szenteshez csatlakozásának témája. A tanács határozattal emelte és a felső fórumok jóváhagyását kérte Magyartés község egyesülési szándékát Szenteshez, valamint azt, hogy Nagytöke Szentes város környéki községe legyen.

Tegnap Bokrosan tanácsulást tartottak. Bejelentették a község lakóinak egyöntetű szándékát, hogy csatlakoznak Csongrádhoz, a közeli város külterületéig. A község 1954-ig Csongrád része volt, a város vonzása ma sem szűnt meg. Döntésüket indokolja, hogy a közeli években napirendre kerül a csongrádi tiszai vízelépcső építése.

Jubileum Inotán

Huszonöt évvel ezelőtt avatták fel há-zánk szocialista iparának egyik kiemelkedő létesítményét, az inotai November 7. Erőművet. A várpalotai medence lignit-készletének hasznosítására és az inotai alumíniumkohó közvetlen ellátására létesült 120 megawattos hőerőmű — ha az időközben bekövetkezett fejlődés miatt jelenleg már nem is tartozik a legkorszerűbb erőművek közé — ma is eredeti feladatokról látja el. Az erőmű ezenkívül részt vesz az országos ellátásban is. A régi hőerőmű mellett a közelmúltban új áramtermelő egységet: nagy telje-

sítményű gázturbinás csúcserőművet építettek. A rendkívül hamar elkészült, s csúcspontjára idején gyorsan energiát szolgáltató gázturbinás erőmű magas műszaki rangra emelte Inotát.

Az erőműben pénteken megtartott jubileumi ünnepségen Szili Géza nehézipari miniszterhelyettes mondott beszédet és köszöntötte az üzem dolgozóit. A miniszteri kitüntetésekben és a jutalmakon kívül átadták az aranygyűrűt annak a húsz dolgozónak, akik 25 évvel ezelőtt kezdtek dolgozni az erőműben.